

Met de renovatie van hun woning expliciteert een gehuwd koppel van middelbare leeftijd de beslissing om een nieuwe levensrichting in te slaan. Beiden raakten door de jaren heen geboeid door de beeldende kunst en de mogelijkheden van de interactie tussen kunst en economie. Hun huis, een vrij royale variant van de Vlaamse 'fermette' in een ongerepte plattelandsomgeving, willen ze ombouwen tot een open ontmoetingsplek die creatieve interactie stimuleert. Met haar afgebakende functies en rustieke afwerking, kleine ramen en gesloten kamers blijkt het gebouw echter haaks op de nieuwe woonwens te staan. Verhuizen is geen optie, de bewoners zijn verknocht aan de plek. Ze besluiten met het Brusselse architectenbureau 51N4E in zee te gaan voor een drastische verbouwing.

Het werd geen tabula rasa. Bepaalde ruimtes van de oorspronkelijke woning zijn quasi onherkenbaar, andere kregen een grondige face-lift, aan nog andere werd niet geraakt. Al doende herijken de ontwerpers een aantal tegenpolen in een vloeiende en/en-situatie : oud en nieuw, maar ook binnen en buiten, tastbaar en ijl, publiek en privaat.

Mooi is dat er geen extra bouwvolume bijkomt, een aanpak die zowat dé standaardoplossing voor alle renovatie-opdrachten in Vlaanderen lijkt te vormen. Wel werden de terrassen uitgebreid en begrensd door een twaalf millimeter dunne en drie meter hoge stalen wand, die meteen een nieuwe ruimtelijke perimeter scherp stelt : tot hier kan gewoond worden.

Twee overdekte buitenzones – aan de voordeur en aan de tuinzijde – namen de architecten op in het interieur. Naast wat extra vloeroppervlak leverde dat vooral een strategisch voordeel op : de ingreep maakte een totale herorganisatie van de binnenruimte mogelijk. Zo veranderde de voormalige inkomhal, vroeger een representatief voorgeborgte met massief eikenhouten trap, in een raamloze en donkergeverfde vestiaire, tevens de centrale schakelruimte tussen verdiepingen en benedenruimtes.

Naast het uitbreiden en afbakenen van de terrassen en het inlijven van de overdekte buitenzones sloopte 51N4E de gesloten buitenwanden rond de leefruimte en verving ze door zelfdragende, op bepaalde plaatsen volledig openschuivende glaswanden. In combinatie met de ijle staalwand – onderbroken op welbepaalde plaatsen, witgelakt aan de binnenzijde, vernist aan de buitenzijde – en

afhankelijk van hun positie – open, halfopen, gesloten – bepalen en herbepalen ze het statuut en de invullingsmogelijkheden van de zone tussen huis en tuin : binnenruimte, buitenkamer, terras, omgeving, ...

In het nieuwe gebouw krijgt kunst een centrale plaats. Toch is dit geen galerie – hier wordt op de eerste plaats gewoond. Anderzijds voelen de bewoners zich in hun huis even vaak gast als genodigden zich er thuis voelen. Deze vaststelling vormde de basis voor een project waarbij kunstenaars, schrijvers, acteurs, architecten, etc worden uitgenodigd tijdelijk het huis te bewonen, met of zonder het gezelschap van de eigenaars. Of zoals de ontwerpers het in hun projecttekst formuleren : 'Een woonst die meer specifiek en persoonlijk is geworden dan de fermette ooit was, maar die ook neutraler zal zijn, in de zin dat ze meer openstaat om toegeëigend te worden door mensen die er niet wonen, maar voor korte of lange tijd op bezoek komen'.

Caroline Goossens